

.tr ÜLKE KODU ALAN ADLARINA İLİŞKİN İNTERNET ALAN ADLARI YÖNETMELİĞİ VE MEVCUT SİSTEMDE ÖNGÖRÜLEN DEĞİŞİKLİKLER

İnternetin esas unsuru olan alan adlarının oluşturulması ve sistemin yürütülmesi konusunda ilk ve bugün halen en etkin yetkili kuruluş olarak ICANN (İnternet Tahsisli Sayılar ve İsimler Kurumu) kabul edilmektedir. Sistemin Anayasa koyucusu konumunda olan ICANN tarafından ülke kodlarının yönetimi ve tahsisi her ülkenin yetkili kurum / kuruluşuna devredilmiş ve bu noktada Türkiye’de ülke kodu. tr uzantılı alan adlarının tahsisi yetkisi de 1992 yılında InterNic’e kaydolan Orta Doğu Teknik Üniversitesi’ne verilmiştir. Bu çerçevede, “tr” uzantılı alan adlarının tescili ve diğer işlemlere ilişkin tek yetkili ve görevli kuruluş ODTÜ bünyesinde kurulan Alan Adları Yönetimi, konuyu düzenleyen tek metin ise adı geçen Yönetim bünyesinde oluşturulan ve dönem dönem güncellenen [“POLİTİKALAR, YÖNTEMLER ve KURALLAR”](#) başlıklı metinler olmuştur.

5 Kasım 2008 tarih ve 5809 sayılı Elektronik Haberleşme Kanunu’nu ile bugüne kadar kanuni bir düzenlemeye tabi olmayan İnternet ve Alan Adları hususu da ele alınmış, doğrudan düzenle yapılmasa da ilk kanuni düzenlemenin yapılması için gerekli zemin hazırlanmıştır.

5809 sayılı Kanun’un 5. ve 35. Maddeleri çerçevesinde, Ulaştırma Bakanlığı’na bağlı Bilgi Teknolojileri ve İletişim Kurumu¹ tarafından hazırlanan İNTERNET ALAN ADLARI YÖNETMELİĞİ (*Bundan böyle çalışmamızda YÖNETMELİK olarak anılacaktır*) 7 Kasım 2010 tarihinde 27752 sayılı Resmi Gazete’de yayınlanmıştır. İşbu Yönetmelik, Alan Adlarına ilişkin ilk kanuni düzenlemedir.

Bu çalışmamızda, söz konusu Yönetmelik ile. tr uzantılı alan adlarına ilişkin öngörülen sistemin temel prensiplerini, mevcut uygulamadan farklı yönleriyle birlikte açıklamaya çalışacağız.

¹ Ulaştırma Bakanlığı’nın 3.3.2009 tarih ve 321 sayılı yazısı ile görevlendirilen BTK, internet alan adlarının tahsisine ilişkin iş ve işlemleri yürütme yetkisi çerçevesinde UKK’nın (İnternet Alan Adları Üst Koordinasyon Kurulu) kuruluşuna öncülük etmiş, ardından alan adlarıyla ilgili danışma görevini UKK’ya devretmiştir.

I. YÖNETMELİK KONUSU ALAN ADLARI

Söz konusu Yönetmelik'in konusu yalnızca “.tr” uzantılı alan adları olup, ülke kodu olmayan alan adlarının düzenlenmesi tüm dünyada olduğu gibi ICANN tarafından yürütülmektedir.

5809 sayılı Kanun'un 3.Maddesi'nin 8 (v) bendinde tanımlandığı üzere “*İnternet üzerinde bulunan bilgisayar veya internet sitelerinin adresini belirlemek için kullanılan internet protokol numarasını tanımlayan adlara*” alan adı denmektedir.

Kural olarak alan adlarını oluşturan kelimeler kendi içinde hiyerarşik bir yapıya sahiptir. Bu hiyerarşiye göre, örneğin deris.com.tr alan adını oluşturan kelimeler şu şekilde adlandırılmaktadır:

- *com.tr*: İnternet Üst Seviye Alan Adı (TLD; Top level Domain Name),
- *deris*: İnternet İkinci Derece Alan Adı (SLD; Second Level Domain Name)

İnternet Üst Seviye Alan Adı ise kendi içerisinde ikiye ayrılmakta olup:

- **.com, .net, .gov** gibi uzantılar Jenerik Birinci Derece Alan Adı (gTLD-Generic Top Level Domain),
- **.tr, .fr, .uk** gibi uzantılar ise Ülke Kodu Birinci Derece Alan Adı (ccTLD-Country Code Top Level Domain)

olarak anılmaktadır.

Uygulamada kimi ülkeler “.com.tr” örneğinde olduğu gibi Jenerik Birinci Derece Alan Adı (gTLD) ile Ülke Kodu Birinci Derece Alan Adlarını (ccTLD) bir arada kullanmayı tercih etmiş, kimi ülkeler ise “fransa.fr” örneğinde olduğu gibi sadece Ülke Kodu Alan Adını (ccTLD) kullanmayı tercih etmiştir.

Yönetmelik'in getirdiği düzenleme ile “.com, .net, .gov...” gibi Jenerik Birinci Derece Alan adları olmaksızın, örneğin **deris.tr** şeklinde alan adlarının tescili mümkün kılınmıştır. Bu noktada Yönetmelik ile mevcut uygulamanın gelişerek uluslararası sisteme uyum sağladığını söylemek mümkündür.

Diğer yandan, Yönetmelik'te belirtilen altyapı çalışmaları henüz tamamlanmadığı için, halen ODTÜ nezdinde yürütülen POLİTİKALAR çerçevesinde eskiden olduğu gibi yalnızca Üst Seviye Alan Adlarıyla beraber ülke kodu alan adına *-com.tr/.edu.tr/.av.tr/.inf.tr...vb-* tesciline

izin verilmekte, doğrudan ülke koduyla. tr uzantılı alan adlarının [-www.deris.tr](http://www.deris.tr) gibi- tescili patrikte mümkün değildir.

II. HAK SAHİPLERİ

Yönetmelik kapsamında, tüm gerçek ve tüzel kişilerin herhangi bir diğer kısıtlama veya sayı sınırlaması olmadan alan adı tahsisi için başvuru yapabileceği kabul edilmiştir.²

III. TAHSİS SİSTEMİ

Geçmişte ODTÜ nezdinde belirlenen POLİTAKALAR çerçevesinde belirli ve sınırlı sayıda belgenin ibrazına dayanılarak (BELGELİ ALAN ADI TAHSİS YÖNTEMİ) alan adları dağıtılırken, bugün Yönetmelikle getirilen düzenleme ile uluslararası sistemle uyumlu olarak alan adı tahsisinde **kural olarak “İLK GELEN İLK ALIR /FIRST COME FIRST SERVED” kuralı benimsenmiştir**. İlk gelenin tespitinde, alan adı başvurusunun alan adı başvurusunun TRABİS³’e ulaştığı zaman kaydı esas alınır.⁴

Diğer yandan **belgesiz sisteme istisnai olarak** Yönetmelik’in Ek kısmında belirtilen “.av.tr/.bel.tr/.gov.tr/.dr.tr/edu.tr/.pol.tr/k12.tr/tsk.tr” alt alan adlarının tahsisi yine Bilgi Teknolojileri ve İletişim Kurumunun belirleyeceği bir takım belgelerin ibrazına kalmıştır.

Bu kapsamda, başvuru sırasında başvuru sahibinden üçüncü kişilerin haklarını ihlal etmeyeceklerini ve alan adını hukuka aykırı bir şekilde kullanmayacaklarını taahhüt etmeleri dışında, başvuru konusu alan adı ile ilişkilerini gösteren herhangi bir belgenin ibrazı talep edilmeyecek, yalnızca söz konusu alan adının başka bir kişi adına tahsis/rezerve edilip edilmediğine bakılacaktır. Kısaca, başvuru sahibinden alan adı üzerinde hak sahibi olduğunu ispat etmesini öngören sistem Yönetmelik’in yürürlüğe gitmesi ile uygulamadan kalkmaktadır.

BELGELİ ALAN ADI TAHSİS YÖNTEMİ’NİN, alan adlarının kötü niyetli üçüncü kişiler tarafından kimi zaman ticari kimi zaman kişilik haklarına zarar verecek şekilde serbestçe tescili ile ortaya çıkabilecek hukuki ihlallere karşı (*domain grabbing, cyber squatting...*) daha

² Yönetmelik Madde 7

³ Yönetmelik Madde 3 TRABİS(.tr Bilgi Ağ Sistemi):“.tr” uzantılı internet alan adı sisteminin ve buna ait merkrzi veritabanını işletilmesine, rehberin oluşturulmasına,güncellenmesine ve rehberlik hizmetinin sunulmasına ve alan adı başvuru işlemlerinin gerçek zamanlı olarak yapılmasına imkan veren, tüm bu faaliyetlerin güvenli ve iş sürekliliği sağlayacak şekilde gerçekleştirildiği sistem.

⁴ Yönetmelik Madde 8

güçlü bir filtreleme yöntemi olduğu açıktır. Ancak bürokratik altyapının yavaşlığı, kişi ve kuruluşları belgeli olarak tahsis edilen “.tr” uzantılı alan adlarını almaktansa, herhangi bir belge ibrazının gerekmediği “.tr” uzantısız alan adlarını almaya yöneltmiştir. Bu sebeple “.tr” uzantısız alan adları her geçen gün artarken, “.tr” uzantılı alan adları sınırlı sayıda kalmıştır.

“İLK GELEN İLK ALIR /FIRST COME FIRST SERVED” kuralının kabulü ile Türkiye’deki sistem dünyada genel kabul görmüş sistemle uyumlu hale gelmiştir. Ancak 1-10 yıl arası değişen tahsis sürelerinin 1-5 yıllla sınırlandırılması⁵, Yönetmelik’in uluslararası uygulamadan ayrıldığı nokta olarak göze çarpmaktadır.

1. Tahsise Konu Alan Adlarının Yapısı

Yönetmelik öncesinde yalnız ve yalnız a.b.tr formunda⁶ alan adlarının tahsisi mümkünken, Yönetmelikle beraber doğrudan a.tr uzantılı alan adlarının da tahsisi kabul edilmekte, böylece; com/net/info/biz... vb. uzantılar olmadan doğrudan. tr ülke kodunun eklendiği yeni dönem alan adların kullanımı mümkün olmaktadır⁷.

MADDE 7 – (1) Başvuruda bulunulabilmesi için bir alan adının “a” kısmının;

- a) Yalnız harfler (a-z), rakamlar (0-9) ve tire (-) işaretinden oluşması,*
- b) En az iki (2), en fazla altmış üç (63) karakter boyunda olması,*
- c) Tire (-) işareti ile başlamaması ve/veya bitmemesi,*
- ç) Yalnızca üçüncü (3.) ve dördüncü (4.) karakterlerin birlikte tire (-) olmaması,*
- d) Başkasına tahsisli olmaması,*
- e) Rezerve adlar listesinde yer almaması,*

gerekmektedir.

Bu bağlamda, alan adlarının oluşturulması, başkasına tahsis edilmemiş olmak ve sayılan bir takım teknik özellikleri yerine getirmek kaydıyla kural olarak alan adı sahibinin serbest iradesine bırakılmıştır. Ancak Bilgi Teknolojileri ve İletişim Kurumu tarafından *mevzuata, kamu düzenine ve genel ahlaka aykırı olma* gibi sebeplerle re’sen belirlenecek “TAHSİSE

⁵ Yönetmelik Madde 9 ve 10

⁶ Yönetmelik’te kullanılan şekliyle “a” alan adı hak sahibi tarafından belirlenen esas unsuru (deris), “b” ise ülke kodu öncesinde aldığı .com (.edu, .info, .org...) uzantısını göstermektedir.

⁷ Yönetmelik Madde: 6

KAPALI ADLAR LİSTESİ” ile tarihi ve kültürel değerler bakımından halka mal olmuş adlardan oluşan “TAHSİSİ KISITLI ADLAR LİSTESİ”NDE yer alan isimlerin alan adı olarak seçimi yasaklanmıştır.

Söz konusu listelerin belirlenmesinde dikkate alınacak ölçütlerle, BTK’nın yasaklama iradesine karşı başvurulacak yolların muğlâklığı düzenlemenin zayıf ve tartışmalı yönlerindedir. Öyle ki, daha önce tahsis edilmiş mevcut bir alan adının dahi BTK tarafından birden bire tahsise kapalı hale getirilmesi mümkündür. Üstelik BTK bu yöndeki kararını, alan adı sahibine ve ilgili Kayıt Kuruluşu’na yalnızca bilgilendirmede bulunarak uygulayabilmektedir. Fakat u durumda alan adı sahiplerinin olası zararının hangi koşullarla, kim tarafından ve nasıl karşılanacağı konusunda herhangi bir düzenleme bulunmamaktadır.

Sayılan nedenlerle “TAHSİSE KAPALI ADLAR LİSTESİ” ile “TAHSİSİ KISITLI ADLAR LİSTESİ”NİN uygulamada hukuki sorunlara yol açması muhtemeldir.

2. “a.tr” yapısındaki alan adlarının ilk tahsisi

İlk defa uygulanacak olması nedeniyle “a.tr” formundaki alan adlarının tahsisinin sırasıyla *kamu kurum ve kuruluşlarına, sermayesinin yarısından fazlası kamuya ait kuruluşlara, kamu kurumu niteliğinde olan meslek kuruluşlarına, kamuya yararlı dernekler ve vakıflar ile işçi ve işveren meslek kuruluşlarına* öncelik vermek suretiyle, **belgeli olarak** Kurum tarafından öngörülecek prosedüre uygun olarak yapılması öngörülmektedir⁸.

“a.tr” şeklinde alan adları için öngörülen “Belgeli sistem” yalnızca **ilk tahsisler** için öngörülmüş olup, ardından “Belgesiz Sistem”in uygulanacağı kabul edilmiştir. Yönetmeliğin yürürlük maddesinin yaptığı atıf gereğince “a.tr” yapısındaki alan adlarının ilk tahsisini düzenleyen Geçici 3. Madde TRABİS’in faaliyete geçmesinden 12 ay sonra, yani 07.11.2013 tarihinde yürürlüğe gireceğinden, ilk tahsislerin yapılmasına da bu tarihte başlanacaktır.

“İLK GELEN İLK ALIR” prensibinden uzaklaşılın bu süreçte, hali hazırda “com.tr” uzantılı alan adı sahiplerinin kendi alan adlarının doğrudan “.tr” uzantılı adları üzerinde öncelikli bir haklarının olup olmadığı hakkında Yönetmelik’te herhangi bir düzenleme yapılmamıştır.

⁸ Yönetmelik Geçici Madde 3

Fikrimizce, kötü niyetli üçüncü kişiler tarafından tescilin önüne geçmek üzere, sözkonusu “Belgeli” geçiş süresi boyunca, “com.tr” uzantılı alan adı sahiplerine de hak sahibi oldukları alan adının “.tr” uzantılı şeklini alma konusunda yukarıda belirtilen birtakım kurum ve kuruluşlara tanınan rüçhan hakkının tanınması gerekirdi.

3. Tahsise Yetkili Kuruluşlar

Alan adı ile ilgili *başvuruları kabul etmeye, yenileme, iptal gibi diğer alan adları işlemlerini* yapmaya yetkili kuruluşlar, Bilgi Teknolojileri ve İletişim Kurumu tarafından başvuru üzerine seçilen belirli Kayıt Kuruluşları’dır.⁹

Bu Kayıt Kuruluşları Yönetmelik gereğince başvuru sahiplerinin alan adları ile ilgili taleplerini doğru ve güvenilir bir şekilde gerçek zamanlı olarak TRABİS’e ulaştırmak, kendilerinden hizmet alan ve almak isteyen kişileri alan adına ilişkin işlemlerle bilgilendirmek yükümlüdür.

Bu doğrultuda Yönetmelikte öngörülen sisteme göre alan adı başvurusunda bulunmak isteyen gerçek ve tüzel kişiler ilk olarak Kayıt Kuruluşları’na başvuracak, Kayıt kuruluşları yapılan başvuruyu ve kendisine sunulan bilgileri gerçek zamanlı olarak TRABİS’e ulaştıracaktır.¹⁰

Belirtmek gerekir ki Yönetmelik uyarınca Kayıt Kuruluşları TRABİS’in faaliyete geçmesinden sonraki altı ay içerisinde göreve başlayacaklardır. Asgari bir Kayıt kuruluşu faaliyete geçene kadar ise işlemlerin TRABİS vasıtasıyla yapılması öngörülmüştür.

4. Başvuru Koşulları

Başvuru sırasında herhangi bir belge ibrazı gerekli olmayıp, yalnızca ilgili formun doldurulması ve Kayıt Kuruluşuna iletilmesi yeterli olacaktır. Bu formda verilen bilgilerin tam ve/veya doğru olmadığı tespit edilmesi halinde ise alan adı tescil edilmiş olsa bile iptal edilecektir.

⁹ Yönetmelik Madde 16

¹⁰ Yönetmelik Madde 17

Bunun yanı sıra başvuru sahibinden üçüncü kişilerin haklarının ihlal etmeyeceği ve alan adını hukuka aykırı biçimde kullanmayacağını taahhüt etmesi de istenmektedir. ¹¹

IV. ALAN ADI SAHİBİNİN HAK VE YÜKÜMLÜLÜKLERİ

1. Alan Adı Sahibinin Hakları

Tahsis edilen alan adının sahibi POLİTİKALAR'a paralel olarak tahsis ile birlikte *Kullanma, Yenileme ve Feragat Etme* haklarına sahiptir. Yönetmelik ile getirilen en önemli değişikliklerden biri hak sahibine satış ve devir hakkı tanınmasıdır. Belgeli tahsis sisteminde neredeyse kıymetli evrak gibi görülen ve belgeden bağımsız olarak devri ve satışı mümkün olmayan alan adlarının devir ve satışı Yönetmelik ile serbest hale gelmiştir. Alan adının belgeye bağımlılığının ortadan kalkması, devir ve satış önündeki engelleri kaldırmıştır.

Kısaca, İLK GELEN İLK ALIR sistemi ile alan adının, alım-satım ilişkisi içerisinde kazanılması mümkün hale gelmiştir.

2. Alan Adı Sahibinin Yükümlülükleri

Alan adının tahsisi sırasında, kendisinden seçtiği alan adını kullanma yetkisi olup olmadığını veya herhangi bir diğer hakkı haiz olup olmadığını ispat etmesi istenmeyen alan adı sahibi,

- İlgili mevzuata uymakla,
- Kayıt Kuruluşu'na tam ve doğru bilgi vermekle,
- Tahsis sırasında verdiği bilgilerde meydana gelen değişiklikleri derhal hizmet aldığı Kayıt Kuruluşu'na bildirmekle,
- Üçüncü kişilerin haklarını ihlal etmemekle,
- Kayıt Kuruluşları arası zorunlu transfer hallerinde bilgilendirilmesini müteakip gereken işlemleri yapmakla

¹¹ Yönetmelik Madde 7

yükümlüdür.

V. UYUŞMAZLIKLARIN ÇÖZÜMÜ

Sıklıkla eleştirilmekle birlikte, ODTÜ tarafından uygulanan BELGELİ TAHSİS SİSTEMİNİN öngördüğü “ALAN ADI ÜZERİNDE HAK SAHİBİ OLDUGUNU İSPAT” yükümlülüğü yukarıda bahsettiğimiz perspektifte alan adı tahsisini zorlaştırmakla birlikte uyuşmazlıkların ortaya çıkmasını önleyen / azaltan bir sistem olarak değerlendirilmektedir. Ancak, alan adı tahsisinde; kural koyma/yasama, uygulama/yürütme ve uyuşmazlıkların çözümü/yargı görev ve yetkilerinin pratikte aynı kurum (Nic.tr) bünyesinde toplanması sonucu sistem sıkışmış durumdadır.

Yönetmelik ile mevcut sistem tamamen değiştirilmiş ve ICANN sistemindeki tahkim örneğinden yola çıkarak, Uyuşmazlık Çözüm Hizmet Sağlayıcıları'nın aracılık yaptığı, hakemlere yetki ve görev tevdi edildiği yeni bir sistem getirilmiştir. İşbu yeni sistem Yönetmelik'in 23 ile 27. Maddeleri arasında düzenlemiş, böylece Türkiye'de ilk defa yalnızca alan adlarına ilişkin uyuşmazlıkların çözümüne dair doğrudan kanuni bir düzenleme yapılmıştır. Bu durum Yönetmelik'in getirdiği en önemli yeniliklerden biridir.

1. Uyuşmazlık çözüm hizmet sağlayıcısı

Yönetmelik'in 23. Maddesi çerçevesinde “Alan adları ile ilgili ihtilaflar alternatif olarak UÇHS'ler tarafından işletilen uyuşmazlık çözüm mekanizması vasıtasıyla çözülür. Uyuşmazlık çözüm mekanizmasının işletilmesine ilişkin usul ve esaslar Kurum tarafından düzenlenir.” . Bu itibarla, alan adlarına ilişkin uygulama/yürütme görev ve yetkisini üstlenen Kayıt Kuruluşları'na paralel olarak ihtilaf çözüm/yargı göre ve yetkisini haiz UÇHS'lerin oluşturulması öngörülmüştür. İşbu UÇHS'ler 3. Maddede “Alan adları ile ilgili ihtilafların çözüm sürecini hakemler veya hakem heyetleri vasıtasıyla yürüten kamu kurumu niteliğindeki meslek kuruluşları, üniversiteler veya uluslararası kuruluşlar” şeklinde tanımlanmıştır.

Söz konusu kurumların hukuki niteliği tartışmalı olmakla birlikte, uyuşmazlık çözüm hizmet sağlayıcılarından beklenen, ihtilafların çözümü için gerekli idari ve teknik yetkinliği haiz olmaları ve olası ihtilaf konularında uzman yeterli sayıda hakemi, listelerinde

bulundurmalarıdır. Hakem olabilmek için öngörülen tek koşul ise; fikri mülkiyet hakları, marka veya bilişim alanlarında uzman olma gerekliliğidir. Bunun dışında herhangi bir diğer koşul öngörülmemiştir. Fakat bu uzmanlık için herhangi bir kıstas belirtilmemiştir ki, bu da kanımızca Yönetmelik'in eksik noktalarından birisidir.

Alan adlarına ilişkin tüm diğer işlem ve uygulamalarda olduğu üzere şeffaflık/açıklık ilkesi çerçevesinde, UÇHS'ler, adı geçen hakemlerin listesini ve özgeçmişlerini kendi web sitelerinde yayınlamakla mükelleftirler.

2. Uyuşmazlık çözüm mekanizmasına başvuru şartı

Uyuşmazlık çözüm mekanizmasına başvuru için;

- ihtilaf konusu alan adının, sahip olunan ya da ticarete kullanılan marka, ticaret unvanı, işletme adı ya da diğer tanıtıcı işaretlerle benzer ya da aynı olması,
- Alan adını kaydettiren tarafın bu alan adı ile ilgili yasal bir hakkı ya da bağlantısının olmaması ve,
- Bu alan adının kötü niyetle kayıt ettirilmesi veya kullanılması

gerekmektedir.

Söz konusu üç şartın birlikte sağlandığını ve bunu ispat edebileceğini düşünen şikâyetçi, uyuşmazlığın çözümü için Kurum tarafından belirlenen **UÇHS'lerden birini tercih edecek** ve şikâyette bulunacaktır¹².

Bu noktada yönetmeliğin yalnızca “.tr” uzantılı alan adlarına ilişkin olduğunu; aynı esas unsuru içeren iki alan adı arasında (deris.com – deris.com.tr) uyuşmazlık söz konusu olduğunda konunun yeni düzenleme kapsamına girmediğini, genel yetkili mahkemeler önünde çözülmek zorunda olduğunu hatırlatmak isteriz.

Şikâyetçi, başvuruda bulunduğu UÇHS'nin kendisine kesin bir karar bildirmesine kadar aynı hususta başka bir UÇHS'ye başvuruda bulunamaz ki söz konusu kuralla elbette tarafları ve konusu aynı olan hukuki bir uyuşmazlığın aynı anda 2 farklı görevli makam önünde görülemeyecek olması prensibi korunmaktadır.

¹² Yönetmelik Madde 25

Aynı gerçek veya tüzel kişiye tahsisli birden fazla ihtilafli alan adının olması halinde şikâyetçi taraf, tüm ihtilaflar için tek bir başvuruda bulunabilecek, ayrıca ihtilafın bir hakem tarafından mı yoksa üç hakemden oluşan bir heyet tarafından mı ele alınmasını istediğini belirtebilecektir.

Diğer yandan, şikâyeti sırasında iddiasını destekleyici tüm bilgi, belge ve delilleri UÇHS'ye ulaştırmakla mükellef olan şikâyetçinin Yönetmelik kapsamında belirtilen istisnalar hariç olmak üzere, şikâyetini bildirdikten daha sonra ek bilgi, belge ve delil sunmasına izin verilmemektedir. Uyuşmazlığın çözümüne ilişkin karar verilmesi ve söz konusu kararın genel yetkili mahkeme önüne taşınması halinde de söz konusu yasağın geçerli olması kural olarak kabul edilmektedir.

Şikâyet/başvuruda eksiklik tespit edilmesi halinde UÇHS tarafından bu eksikliğin giderilmesi için şikâyetçi tarafa beş (5) gün süre verilmesi öngörülmüştür. Bu süre içinde eksikliklerin giderilmemesi halinde başvuru yapılmamış sayılacaktır. Ancak bu durum şikâyetçi tarafın yeniden müracaat etme hakkına hanel getirmeyecektir.

Taraflar arasında bilgi, belge, iddia ve cevapların iletilmesi; uyuşmazlık çözüm merkezi aracılığı ile olacak, bildirimler yine çözüm merkezi tarafından yapılacak ve süreç yazılı olarak devam edecektir. Bu itibarla, Yönetmelikle getirilen yeni sistemi usul açısından, ticari tahkim sürecine benzetmek mümkündür. Zira hakem heyetinin belirlenme süreci, görev ve yetkileri de yine ayrıntılı biçimde ticari tahkim prensipleri çerçevesinde belirlenmiştir.

Hakem veya hakem heyeti tarafından basit çoğunlukla alınacak karar, yazılı olarak UÇHS'YE iletilecektir. UÇHS ise, kendisine iletilen kararı bir (1) gün içinde merkezi kayıt kuruluşuna ve ilgili taraflara bildirmek, aynı anda internet sitesinde yayımlamakla yükümlüdür ki bu durum alan adlarına ilişkin sistemin şeffaflığı ile hızının gereği ve sonucudur.

Taraflara tebliğinden itibaren on (10) gün içinde, yargıya taşınıp dava açılmaması halinde verilen kararın kesinleştiği kabul edilmiş olup, kesinleşen karar Merkezi Kayıt Kuruluşu

tarafından uygulanmak zorundadır¹³. Kesinleşen kararı uygulamaktan imtina eden kayıt kuruluşu hakkında yapılacak işleme ilişkin açık bir düzenleme bulunmamakla birlikte, yasal görevini yerine getirmemiş olmasından bahisle yaptırıma tabi olacağı/olması gerektiği açıktır.

VI. TAHSİS EDİLEN ALAN ADININ SONA ERME HALLERİ / FERAGAT – İPTAL

Alan adının tahsis süresi sona ermeden, hak sahibi tarafından gönüllü olarak feragat edilmesi yeni getirilen sistemde de mümkündür. Yönetmelik ile feragat talebinin alan adı sahibi tarafından hizmet alınan Kayıt Kurumu'na iletilmesi öngörülmekle birlikte, feragat talebine binaen alan adının iptale yetkili kurumun talebi alan Kayıt Kurumu mu Merkezi Kayıt Kuruluşu mu olduğu yönünde açık bir hüküm yer almamaktadır.

Feragat dışında, alan adı tahsisinin aşağıda belirtilen durumlarda alan adı sahibi ve ilgili Kayıt Kuruluşu bilgilendirilerek TRABİS vasıtasıyla iptal edileceği Yönetmelik'in 11.Maddesiyle düzenlenmiştir.

- a) Alan adı sahibinin verdiği bilgilerin tam ve/veya doğru olmadığı tespit edilmesi,*
- b) Alan adının tahsise kapalı adlar listesine alınması,*
- c) Alan adı tahsisinin iptali ile ilgili UÇHS tarafından Kuruma iletilen hakem ya da hakem heyeti kararının bulunması ve kararın uygulanması için Kurum tarafından belirlenen gerekli şartların mevcut olması,*
- ç) Alan adı tahsisinin iptaline yönelik bir mahkeme kararının bulunması.*

Alan adının kara listeye alınma gerekçesi dışında başka bir gerekçeyle iptal edilmesi veya sahibinin alan adından feragat etmesi gibi durumlarda ise, ilgili alan adı yeniden tahsise açılır ve bu alan adının tahsise açıldığı bilgisi Kurumun İnternet sitesinde yayımlanır. Fakat kural olarak yeniden tahsise açılmış olsa bile söz konusu alan adları için üç ay süre ile başvuru talebi alınmaz.

Alan adının süresi içinde yenilenmemesi de bir diğer sona erme halidir. Ancak, yenilenmeme nedeniyle kural olarak tahsise açılan alan adları için yenileme süresinin sona erdiği tarihten itibaren yalnızca 1 ay süre ile başvuru alınmayacaktır.

VII. ALAN ADININ DEVRİ / SATIŞI / KIRALANMASI

Yukarıda da belirtildiği üzere **Yönetmelik ile getirilen en önemli değişikliklerden biri hak sahiplerine satış ve devir hakkı verilmesidir. Ancak Yönetmelik'in Geçici 3. Maddesi'nin** yürürlüğe girdiği tarihten itibaren ilk üç yıl boyunca hak sahiplerinin satış ve devir hakkı kısıtlanmış, bu süre zarfında yalnızca aşağıda belirtilen sınırlı sayıda (numerus clausus) hallerde hak sahibinin satış/devir hakkını kullanmasına izin verilmiştir:

- a) Gerçek kişilerin ölüm, gaiplik, gaiplik karinesi gibi durumlarında alan adı yasal mirasçılara devredilebilir.*
- b) Tüzel kişiler, sahip oldukları alan adını birleşme, devralma gibi sebeplerle devredebilirler.*
- c) Marka ve/veya patent sahibi gerçek ve/veya tüzel kişiler bu marka ve/veya patent ile ilgili haklarını devretmeleri durumunda sahip oldukları marka ve/veya patente ilişkin alan adlarını da devredebilirler.*
- ç) Fikir veya sanat eserlerinin kayıt ve tescilini yaptırmış olan gerçek ve/veya tüzel kişiler bu fikir veya sanat eserleri ile ilgili haklarını devretmeleri durumunda sahip oldukları fikir veya sanat eserlerine ilişkin alan adlarını da devredebilirler.*

Gerçek veya tüzel kişiler arasında olsun, devredilen alan adının kullanım süresi değişmez.

İIX. GEÇİŞ DÖNEMİNE İLİŞKİN DÜZENLEMELER

Yönetmeliğin Geçiş Süreci'nin düzenleyen maddeleri uyarınca TRABİS faaliyete geçene kadar mevcut işleyişin devam edeceği, TRABİS'in ise Yönetmeliğin yayımlandığı tarihten itibaren en geç iki yıl içerisinde yani 7 Kasım 2012 tarihine kadar faaliyete geçmesi öngörülmüştü.

Diğer maddelerin yürürlük tarihi ve genel olarak sistemin işleyişi de TRABİS'in faaliyete geçirildiği tarihe ve TRABİS'İN faaliyetlerine göre düzenlenmiştir. Örneğin, satış ve devir hakkını düzenleyen maddenin TRABİS'in faaliyete geçmesinden üç yıl sonra yürürlüğe girmesi, "a.tr" yapısındaki alan adlarının ilk belgeli tahsisinin de TRABİS'in faaliyete girmesinden 1 yıl sonra başlaması (yani en geç Kasım 2013 tarihi itibarıyla) öngörülmüştü.

Ancak bugün geldiğimiz noktada TRABİS öngörülen tarihte faaliyete geçmediği gibi, ilgili Yönetmelik ODTÜ tarafından yargıya taşınmıştır. ODTÜ Alan Adı Yönetimi tarafından kurulan işleyiş devam etmektedir. Yönetmelik'in ve TRABİS'in akıbeti bilinmediği için İLK GELEN İLK ALIR, BELGESİZ TAHSİS, a.tr uzantılı alan adları, devir ve satış serbestisi

gibi dünya ile uyum sağlamaya yönelik düzenlemelerin akıbeti de bilinmemekte, belirsiz bir bekleyiş devam etmektedir.